

Міністерство освіти і науки України
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут комп'ютерних інформаційних технологій
Кафедра комп'ютеризованих систем управління

Лабораторна робота №6
з дисципліни «Комп'ютерні системи»
на тему «Аналіз функціонування конвеєрних обчислювальних систем»
Варіант №3

Виконав:
студент ННІКІТ
групи СП-325
Клокун В. Д.
Перевірів:
Ковальов М. О.

Київ 2019

1. МЕТА РОБОТИ

Аналіз функціонування та ефективності конвеєрних обчислювальних систем.

2. ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

Критерії ефективності конвеєрної системи. Які критерії ефективності розв'язання задачі (обчислення арифметичних виразів) будемо розглядати:

1. Коефіцієнт прискорення:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_N}, \quad (1)$$

де T_0 — час розв'язання задачі в традиційній ЕОМ (однопроцесорній), який дорівнює сумі часів виконання операцій додавання, множення та ділення; T_N — час розв'язання задачі в конвеєрній системі.

2. Коефіцієнт завантаження конвеєра:

$$K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_N}, \quad (2)$$

де N — кількість шарів в конвеєрі.

Приклад. Зробимо аналіз функціонування конвеєрних ОС різних типів для заданого арифметичного виразу:

$$(A + B) + C / D + G + (K / L + M + N). \quad (3)$$

Будь-який арифметичний вираз із змінними можна графічно подати у вигляді дерева. На рис. 1 зображено дерево арифметичного виразу (3):

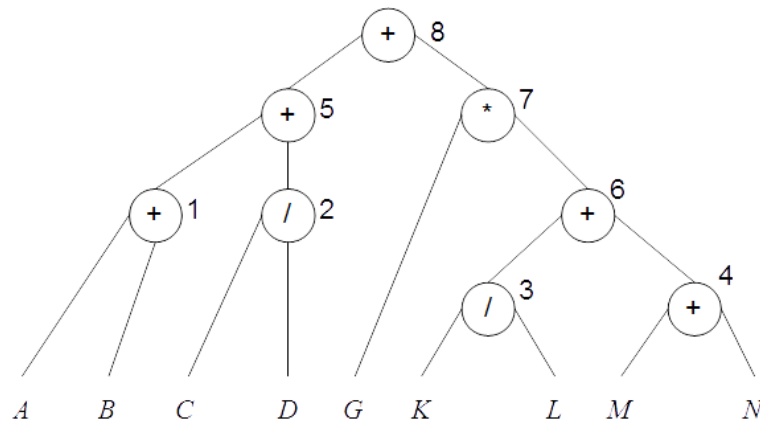

Рис. 1

Час обчислення даного арифметичного виразу в традиційній ЕОМ можна визначити таким чином:

$$T_0 = 5T_c + 2T_d + T_m, \quad (4)$$

де T_c — час операції додавання, T_d — час операції ділення, T_m — час операції множення.

Нехай задано $\tau_c = 1$, $\tau_m = 2\tau_c$, $\tau_d = 5\tau_c$, де τ_c — час операції додавання в одному шарі конвеєра, τ_d — час операції ділення в одному шарі конвеєра, τ_m — час операції множення в одному шарі конвеєра. Відповідно $T_c = N \cdot \tau_c$; $T_d = N \cdot 5 \cdot \tau_c$; $T_m = N \cdot 2 \cdot \tau_c$. Тоді при послідовному виконанні всіх операцій даного виразу в конвеєрі з $N = 4$, де N — кількість шарів конвеєра $T_0 = 5 \cdot 4 \cdot \tau_c + 2 \cdot 4 \cdot 5 \cdot \tau_c + 4 \cdot 2 \cdot \tau_c = 68\tau_c$.

1. Розглянемо діаграму роботи конвеєра з динамічною перебудовою, наведеного на рис. 1, для випадку з $N = 4$ (рис. 2).

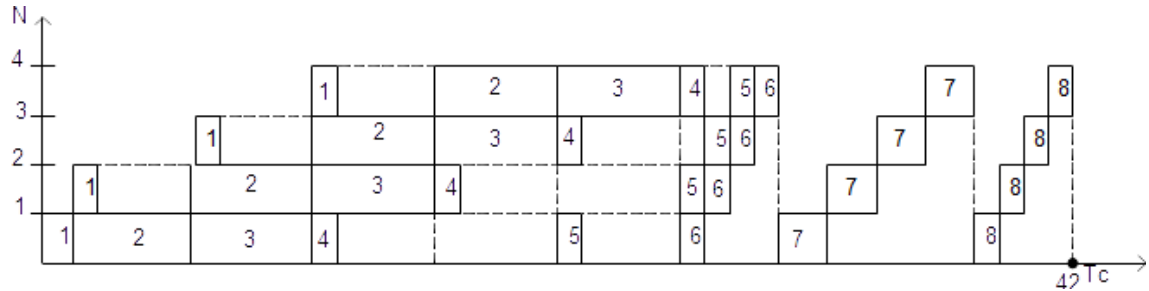

Рис. 2: Діаграма роботи конвеєра з динамічною перебудовою

Використовуючи вирази (1) та (2), визначимо коефіцієнти прискорення та завантаження:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{\text{дин}}} = 1,62, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{\text{дин}}} = 0,405.$$

2. Розглянемо діаграму роботи конвеєра зі статичною перебудовою (рис. 3).

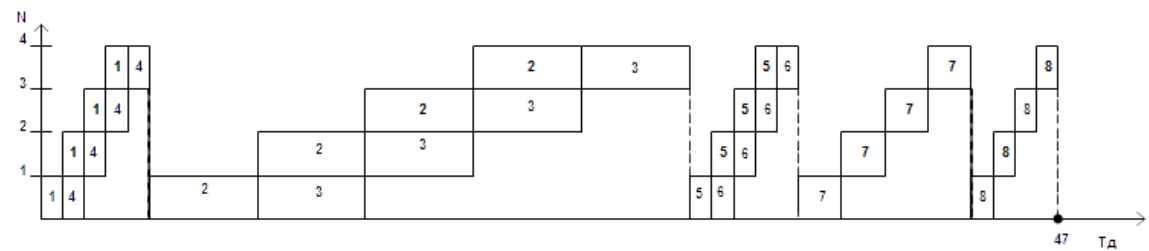

Рис. 3: Діаграма роботи конвеєра зі статичною перебудовою

Використовуючи вирази (1) та (2), визначимо коефіцієнти прискорення та завантаження:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{\text{дин}}} = 1,45, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{\text{дин}}} = 0,362.$$

3. Розглянемо діаграму роботи конвеєра з постійним тактом (рис. 4). Викон-

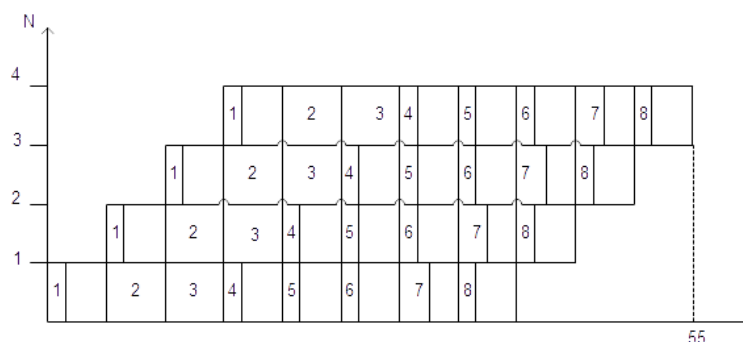

Рис. 4: Діаграма роботи конвеєра з постійним тактом

ристовуючи вирази (1) та (2), визначимо коефіцієнти прискорення та завантаження:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{\text{дин}}} = 1,24, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{\text{дин}}} = 0,309.$$

В табл. 1 наведено значення коефіцієнтів прискорення та завантаження під час розв'язання задачі обчислення арифметичного виразу в конвеєрах різних типів.

Табл. 1: Значення коефіцієнтів прискорення та завантаження

Тип конвеєра	K_{Π}	K_3
З динамічною перебудовою K2.1	1,62	0,405
Зі статичною перебудовою K2.2	1,45	0,362
З постійним тактом K1	1,24	0,309

Аналіз результатів ефективності конвеєрів різних типів під час розв'язання задачі, що розглядається, дозволяє зробити такі висновки:

- використання конвеєру типу K2.1 дозволяє розв'язати задачу за мінімальний час;
- за ступенем використання обладнання (завантаження конвеєра) перевагу слід віддати конвеєру типу K2.1.

3. ХІД РОБОТИ

Вихідними даними для виконання лабораторної роботи за варіантом № 8 є арифметичний вираз (5):

$$(A + B / C \times G) \times (K + E + L) / R + D. \quad (5)$$

За даним виразом складаємо його дерево — граф потоків обчислень (рис. 5).

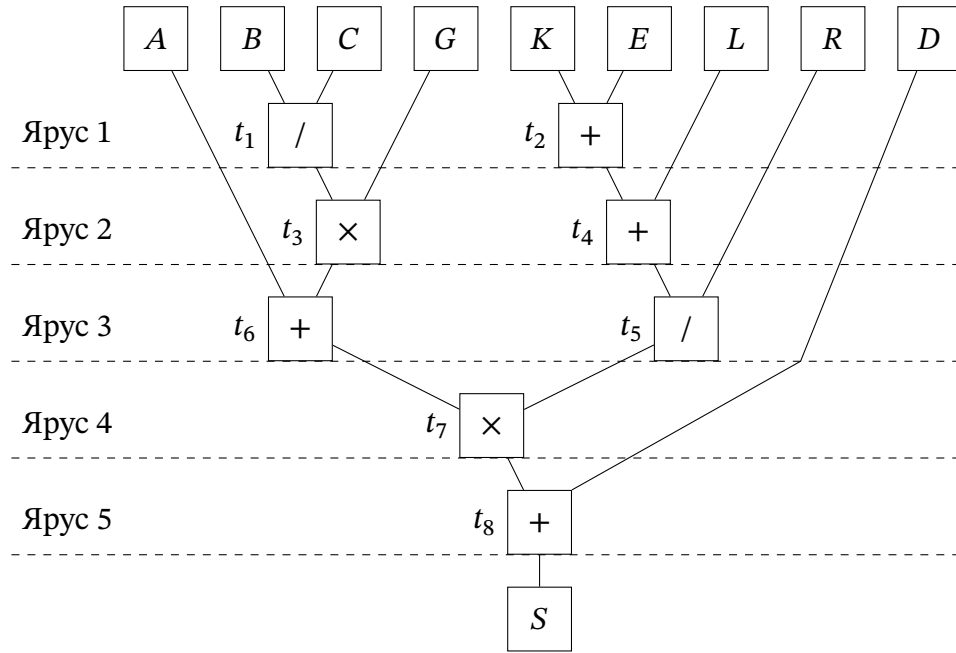

Рис. 5: Дерево арифметичного виразу $(A + B / C \times G) \times (K + E + L) / R + D$

Також дана кількість шарів у конвеєрі $N = 3$, значення коефіцієнта швидкості виконання множення $\tau_{\times} = \tau_{\times} / \tau_{+} = 2$ і коефіцієнта швидкості виконання ділення $\tau_{/} = \tau_{/} / \tau_{+} = 4$.

Оскільки у виразі (5) виконується 4 операції додавання, 2 операції множення і 2 операції ділення, то час обчислення на послідовній ЕОМ T_0 такий:

$$T_0 = 4T_{+} + 2T_{\times} + 2T_{/}.$$

Визначимо тривалості виконання додавання T_{+} , множення $T_{\times}$ і ділення $T_{/}$ відповідно:

$$T_{+} = N \cdot \tau_{+} = 3\tau_{+},$$

$$T_{\times} = N \cdot \tau_{\times} \cdot \tau_{+} = 3 \cdot 2\tau_{+} = 6\tau_{+},$$

$$T_{/} = N \cdot \tau_{/} \cdot \tau_{+} = 3 \cdot 4\tau_{+} = 12\tau_{+}.$$

Отже, час обчислення на послідовній ЕОМ T_0 обчислюється так:

$$T_0 = 4T_{+} + 2T_{\times} + 2T_{/} = 4 \cdot 3\tau_{+} + 2 \cdot 6\tau_{+} + 2 \cdot 12\tau_{+} = 12\tau_{+} + 12\tau_{+} + 24\tau_{+} = 48\tau_{+}.$$

Переходимо до оцінки конвеєрних систем.

3.1. Конвеєр з динамічною перебудовою (тип К2.1)

Конвеєр з динамічною перебудовою (типу К2.1) дозволяє виконувати різні операції в одному такті. Однак, тривалість такту залежить від тривалості найбільш

тривалості операції у поточному такті. Складаємо часову діаграму (рис. 6).

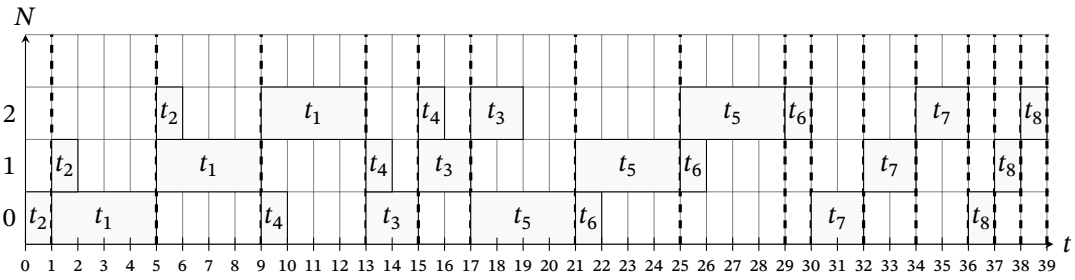

Рис. 6: Часова діаграма роботи конвеєра типу K2.1 при кількості шарів $N = 3$

Як видно на осі Ot , найдовший відрізок займає 39 одиниць, тобто виконання обчислення займає $T_{K2.1} = 39t_+$.

Обчисливши тривалість виконання обчислення на обчислювальній системі типу K2.1 з кількістю шарів $N = 3$, обчислюємо її критерії ефективності: коефіцієнт прискорення K_{Π} і коефіцієнт завантаження K_3 . Вони обчислюються так:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{K2.1}} = \frac{48t_+}{39t_+} = 1,231, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{K2.1}} = \frac{48t_+}{3 \cdot 39t_+} = 0,410.$$

Отже, отримали характеристики ефективності конвеєрної системи типу K2.1.

3.2. Конвеєр зі статичною перебудовою (тип K2.2)

Конвеєр зі статичною перебудовою (типу K2.2) дозволяє виконувати в одному такті операції одного типу, тому тривалість такту залежить від тривалості типу операцій у поточному такті. Складаємо часову діаграму (рис. 7).

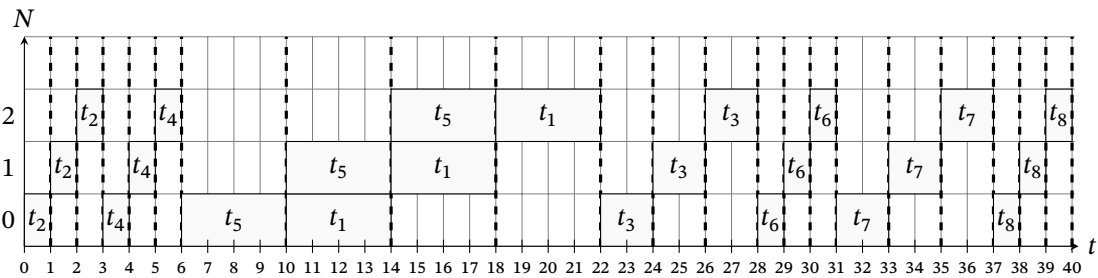

Рис. 7: Часова діаграма роботи конвеєра типу K2.2 при кількості шарів $N = 3$

Як видно на осі Ot , найдовший відрізок займає 40 одиниць, тобто виконання обчислення займає $T_{K2.2} = 40t_+$.

Обчисливши тривалість виконання обчислення на обчислювальній системі типу K2.2 з кількістю шарів $N = 3$, обчислюємо її критерії ефективності: коефі-

цієнт прискорення K_{Π} і коефіцієнт завантаження K_3 . Вони обчислюються так:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{K2.2}} = \frac{48t_+}{40t_+} = 1,200, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{K2.2}} = \frac{48t_+}{3 \cdot 40t_+} = 0,400.$$

Отже, отримали характеристики ефективності конвеєрної системи типу К2.2.

3.3. Конвеєр з постійним тактом (тип К1)

Конвеєр з постійним тактом (типу К1) дозволяє виконувати різні операції в одному такті. Однак, тривалість такту завжди дорівнює тривалості найбільш тривалої операції, яку конвеєр взагалі здатний виконати. Складаємо часову діаграму (рис. 8).

Як видно на осі Ot , найдовший відрізок займає 64 одиниці, тобто виконання обчислення займає $T_{K1} = 64t_+$.

Обчисливши тривалість виконання обчислення на обчислювальній системі типу К1 з кількістю шарів $N = 3$, обчислюємо її критерії ефективності: коефіцієнт прискорення K_{Π} і коефіцієнт завантаження K_3 . Вони обчислюються так:

$$K_{\Pi} = \frac{T_0}{T_{K1}} = \frac{48t_+}{64t_+} = 0,750, \quad K_3 = \frac{T_0}{N \cdot T_{K1}} = \frac{48t_+}{3 \cdot 64t_+} = 0,250.$$

Отже, отримали характеристики ефективності конвеєрної системи типу К1.

4. ВИСНОВОК

Виконуючи дану лабораторну роботу, ми проаналізували функціонування та ефективність конвеєрів різних типів, а також визначили характеристики їх ефективності (табл. 2).

Табл. 2: Характеристики ефективності розглянутих типів конвеєрів

Тип конвеєра	K_{Π}	K_3
К2.1	1,231	0,410
К2.2	1,200	0,400
К1	0,750	0,250

Зі значень визначених характеристик можна зробити такі висновки:

1. Використання конвеєру типу К2.1 дозволяє розв'язати задачу за мінімальний час та з максимальним використанням обладнання.
2. Конвеєр типу К2.2 лише назначно поступається конвеєру типу К2.1 у швидкості розв'язання задачі та степені використання обладнання.
3. Конвеєр типу К1 сповільнює обчислення виразу.

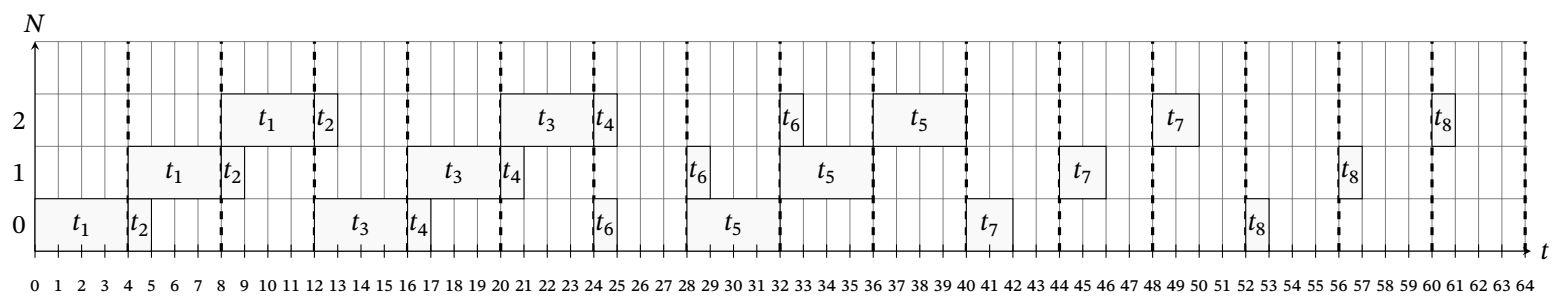

Рис. 8: Часова діаграма роботи конвеєра типу K1 при кількості шарів $N = 3$

Тому варто відмовитись від конвеєра типу K1, адже він сповільнює виконання задачі і водночас потребує зусиль на реалізацію. Слід віддати перевагу конвеєру типу K2.2, оскільки він є найдійнішим, дешевшим та легшим у реалізації, ніж конвеєр типу K2.1.